

Előfizetési árak:

Egész évre 10.- frt
Félévre 6.-
Negyedévre 2.50
Egy hóra 1.-
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik minden nap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜ PÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Főpiaz, a várcsázzal szemben.

Hirdetések:

Egy hasábos pető soronként 5 krjával számíttatnak.

Szomorú állapotok.

— Január 19.

Üres kombinációk, fülhegygyel ellesett s tendenciózusan felhasznált pourparler-k helyett ma végre illetékes helyen, az országgyűlés egyik házában, illetékes oldalról hallottunk nyilatkozatot a helyzetről.

Vasary Kolos, az ország hercegeprimása, a főrendiház mai ülésében a napirend előtt felszólalt s kérdést intézett a kormányhoz, hogy a megdöböntő helyzettel szemben mi a szándéka és mik a tervei. Bánffy Dezső miniszterelnök nyomban válaszolt az illusztris főrend kérdésére. — Mindenekelőtt elfogadta a hercegeprimás kritikáját a helyzet megdöböntő voltáról, de teljes őszinteséggel és nyíltsággal fel is tárta az okokat, a melyekből a helyzet oly megdöböntő alakulatot vett. Joggal utalhatott arra, hogy a kormány már szeptemberben előrelátta, hogy az ellenzék féktelensége nagy alkotmányba vágó érdekeket kockáztat s azért eleve gondoskodott arról, hogy

az alkotmányos követeléseknek megfelelőhessen, hogy az országot egy alkotmányon kívüli állapot lehetőségétől megóvja. Idejekorán benyújtotta az indemnityt, — az ujjonczozási törvényt és a provizoriumot. Arra absolute nem számíthatott, hogy az ellenzék maga vágja el az alkotmányosság fonalát, a midőn az indemnityt megszavazni nem engedi az — országnak. Az állami szükségletek fedezésére adandó felhatalmazás, az indemnity határain belül, állami szükséglet. Ennek megtagadása, illetve megakadályozása annak, hogy a többség a felhatalmazást megadja, az ország vitális érdekeinek semmibe vétele. Mikor az ellenzék az indemnity megszavazását lehetlenné teszi, maga eliminálja az alkotmányosságot. Ezért tehát őt és nem a kormányt terheli a felelősség; a megdöböntő helyzetet tehát az ellenzék s nem a kormány teremtette.

E premisszák után a miniszterelnök előadta nézeteit a kibontakozásra nézve is. Most tehát a közvélemény konkrét nyilatkoza-

tokkal áll szemben s nem szorul az ujságok megbizhatatlan s ellenőrizhetetlen találgatásaira. A miniszterelnök utalt arra, hogy az ellenzék kezdeményezte a tárgyalásokat a helyzetből való kibontakozásra. A kormány hajlandó a személyi garanciák tekintetében előmozdítani a helyzet szanálására irányuló törekvéseket, de viszont minden körülmény közt szilárdan ragaszkodik ahhoz, az elvi állásponthoz, hogy a kiegyezés biztossá tételéért s hogy gondoskodás történjék oly eszközökről, a melyek a jövőben lehetlenné tegyék a kisebbségnek azt, hogy akarátát a koronára vagy a többségre rádiktálja.

Mindkét tekintetben méltányolni fogja az egész ország a kormány elvi álláspontjának jogos és helyes voltát, mert azokban az alkotmányos és parlamenti rendszanálására s az ország nagy gazdasági érdekeinek megóvására szabatosan meg van jelölve az út.

Már most az ellenzéken áll, hogy miképpen mérlegeli a helyzetet s a kormány által a kibontakozásra megjelölt eszközöket.

TÁRCZA.

Bucsu.

Irta: Kovácsi Kálmán.

A kit szerettél jobban mint az Istent,
Esküdvé, hogy szeretni is fogod:
A halvány költő többé nem szerethet,
Szerelme lángja lassan ellobog.
Szívére sem borulhatsz már merengve,
Nem zeng hozzád több édes éneket
S ha olvasnád is itt-ott költeményét:
Ne gyujtson lángra, csak feledd, feledd!

Nem szólhatsz hozzá ábrándos szavakkal,
Nem érzed esókja szentelt mámorát.
Nem kérheted meg: mért szeretlek, édes,
A lelkem százszor mért gondol reád.
Nem boldogít az illatos levélke,
Mely búját, kedvét osztja meg veled
S ha tán' zendülne multunk szép zenéje:
Ne gyujtson láogra, csak feledd, feledd!

S ha majd a Földön végkép' elfeledted,
Halványan akkor újra megjelen
Nem ápolt sírod kis keresztje mellett,
Hogy rá rózsákból bokrétát tegyen
És mély imában megbocsátva bünöd',
Ott ismét zeng még édes éneket:
De addig, bármily lángolón daloljon:
Ne gyujtson lángra, csak feledd, feledd!

Dal az anyákról és gyermekekről.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —

Irta: Kocz Ákos.

Reszket a szívem az örömtől, ha
gyermeket látok. Gyermeket, aranyzóke
vagy kékesfekete fürtökkel, mosolygó
arczezal, melyen ott ül az ártatlanság,
mely oly kevés ideig marad barátunk.

Szeretem a gyermekeket. Tiszták,
mint az égből alászálló harmat: jók,
mint kis testvéreik az angyalok, kik vala-
mikor szintén gyermekek voltak a földön.
Szemeikből őszinteség sugárzik ki. Ők még
nem tudják, mi a kétszínűség, a kameleon
természetet legfeljebb a képes könyvekből
ismerik. Nyíltak, mint a nap esókjától
megérintett rózsza, mely egész lelkét ki-
tárja. Szeretnek, ragaszkodók s ha kicsiny
játékaihoz társul szegődünk, pár pillanat
alatt meghódítjuk őket. Közlékenyek, be-
szédesek lesznek, kinyílik kis szívük a
sáneretet érintése alatt és boldogok, ha
virágos életük apróbb eseményeit gügyögő
ajkaikkal elmondhatják.

Kicsiny világot zárnak még be szí-
vükbe, de e kis világ derűs, nincs abban
egy bárányfelhő sem. Az ő könyvek, ha
sírnak is, nem a szenvedés villámaitól
ütött szívből fakadnak, csak kis akaratum

megtagadásából jönnek elő. Ezeket az apró
gyöngyöket is hamarosan felszarítja az
édes jó anya forró esókja, szelid tekin-
tete. A béke hamar helyreáll. Egy szál
virág, egy kis édesség vagy a kocsikázás
ígérete mosolyt hint a gyermek arcára.
Nem soká kell velük a mamának parla-
mentirozni. A mama ajkairól egy tündér-
mese, amely az anyai szív tengereből
színes gyöngyökként hull a gyermek fo-
gékony lelkére, szintén nagy hatással
van a pillanatra elboruló bétére. Ezek a
szép mesék, melyeknek édes emléke még
őszülő hajjal is itt zsong a lelkem-
ben, ninesenek könyvekben megírva. —
Ezeket a meséket az anyai szeretet
találja ki a családi puha fészekben és a
szeretet aranyzávalával fűzi össze a szava-
kat, melyeket a gyermek mohón vesz be
lelkébe és édes álmokba ringatja el őt. S
midőn a baba elalszik, álmában mosolyog.
Az édes anya mondhatatlan szeretettel
örkődik álmai fölött. Az anya ilyenkor a
szeretben él. Szerelme, ifjusága és az édes
anyai érzés átfogják lelkét s a szunyadó
gyermek homlokáról olvassa le a saját
boldogságát. Oh nézd, nézd meg csak
egyszer te férfi a nőt, midőn alvó gyer-
meke fölé hajol s örök tisztelet tárgya

Gyomor-bélhurut és
elhájasodásnál a

Ferencz József keserűviz,

gyógyhatása páratlan. Ajánlatos csakis **Ferenoz József**
vizet kérni és nem badai vagy egyéb elnevezést hasz-
nálni, mert több csekély értékű viz családiasig hasonló
vignettákkal jön forgalomba.

Világos és épen a helyzetből folyik, hogy a hercegprimás azon kérdésére, vajjon mit szándékozik tenni a kormány, ha a kibontakozás nem sikerül, a miniszterelnök csak azt a korrekt feleletet adhatta, hogy most, a mikor a parlamenti béke helyreállítására szerfölött komoly tárgyalások folynak, nem befolyásolhatja a békére irányuló hangulatot oly tervek publikálásával, amelyek a háboru esetleges folytatására volnának kiállításba véve.

Ez is a mellett bizonyít, hogy a kormány őszinte békülékenységgel kívánja a megdőböntő helyzet szanálására ezéző tárgyalások sikerét s mikor a hercegprimás megnyugtató tudomásul vette a miniszterelnök felvilágosításait, az ország józan és komoly közvéleményének volt tolmácsa, amely már régóta tisztában van, hogy az alkotmányért és a parlamentárizmusért vívott harcban kik küzdenek nyílt sisakkal, pajzsokon Magyarország ezimerével.

Országgyűlés.

Budapest, január 14.

Hosszas pihenés után a főrendiház ma ülést tartott. Különösen a szabadelvű főrendek jelentek meg nagyszámmal. A kezaton nagy közönség volt jelen. Ott ült *Madarász* József a képviselőház kor-elnöke is számos képviselővel. *Vay* Béla báró 11-kor az ülést megnyitja. Főpapságot *Vaszary* hercegprimás és *Schlauch* bíboros képviselték. Elsőnek *Vaszary* Kolos szólalt fel, ki a kormányhoz kérdést intéz, arra nézve, hogy tájékoztassa a főrendiházat, hogy tekintettel a rendkívüli helyzetre, *hogyan intézkedett és hogy mit szándékozik tenni? Bánffy*

báró erre kijelentette, hogy ismétli azt, amit a képviselőházban már mondott. Jelenlegi helyzetnek nem a kormány, hanem a kisebbség az oka, mely eljárása által bizonyos ezélok elérésére törekedett. December 6-ika óta folyik aharcz. Legujabban akezió indított bizonyos feltételek biztosítására, a kormány és kisebbség között a béke megkötésére. Nem akarja vitatni itt az ellenzék eljárásának jogos voltát. De hangsúlyozza, hogy a *korona őt bizalmával tüntette ki*. Egyébként a békétárgyalások folyamában vannak. E tárgyalások a hetek óta dúló ádáz obstrukciónak az ország nyugalma érdekében való megszűnését ezélozzák. Eppen e kiegyezési tárgyalások eredménye érdekében a jelen pillanatot nem tartja alkalmasnak arra, hogy a tárgy bővebb megvitatásába boesátkozzák. De biztosítja a főrendiházat, hogy a kormány mindent elkövet arra nézve, hogy a *többség jogait a kisebbség hatalmával szemben megóvja*. A kormány ragaszkodik ahoz is, hogy a gazdasági *kiegyezés Ausztriával létrejöjjön*. A kormány tudni fogja kötelességét azon esetben is, ha a tranzakciók onajtott eredményre nem vezetnek, meghiusulnak.

Kéri ezután, hogy a főrendiház ne boesátkozzék e kérdés vitatkozásába napi rend előtt. *Vaszary* Kolos a miniszterelnök kijelentését megnyugvással tudomásul veszi. A szabadelvű többség pedig élénk éljenzéssel fogadta.

Ezután *Széchenyi* grófnak a király hoz intézendő felirati javaslatát olvasták fel, amelynek tárgyalását a pénteki ülés napirendjére tűzték ki.

Az indítvány azt kéri: határozza el a főrendiház, hogy feliratot intéz a királyhoz.

A felirat így hangzik:

Felséges Császár és ap. Király!

Legkegyelmesebb Urunk!

Mély aggodalomtól eítelve országunk súlyos helyzete s ennek további következményei fölött fordulunk Császár és apos. Királyi Felségednek, mint alkotmányunk legmagasabb őrének atyai szívéhez. Ez év első napjával megszűn-

tek azok a törvények, melyek az ország ügyeinek rendes viteléhez szükségesek s oly törvényen kívüli állapotba kerülünk, a mely — kivált ha következményeire gondolunk — történelmünk szomorú napjait hozza emlékezetünkbe.

Minden egyes nap, melyet hazánk a mai állapotban kénytelen átélni, csak növeli aggodalmunkat s azt hisszük, hogy az aggodásnak fez a nyomasztó érzete uralja az egész közvéleményt.

Felséged hű főrendei úgy vannak meggyőződve, hogy az ország általános óhajta, hogy a mai helyzetnek minél előbb vége legyen, hogy a törvényhozás rendes működése minél előbb megkezdessék s hogy a közelebb megoldandó kérdésekre, jelesül a birodalmi tanácsban képviselt királyságokkal és országokkal megújítandó egyezmények hazánk érdekeinek megfelelő megkötésére nézve is oly általános a készség, hogy a törvényhozás rendes menetének ez sem képezheti akadályát.

S ezért, bár tudjuk, hogy Felséged legmagasabb uralkodói gondját kiterjeszti helyzetünkre, mégis kötelességünknek tartjuk egyenesen Felségedhez fordulni s legmélyebb alattvalói hódolattal kérni, hogy Felséged alkotmányos jogait akép méltóztassék gyakorolni, hogy az alkotmányos állapotok mielőbb teljesen helyreállítsanak.

Midőn a főrendiház evvel a legalázatosabb kérelemmel fordul Felségedhez, aittól a kötelességérzettől és meggyőződéstől van áthatva, hogy legfőbb — az alkotmány megőrzésére vonatkozó — kötelesség t teljesíti.

Hódoló mély tisztelettel

Császári és apostoli Királyi Felséged legalázatosabb szolgálói

Magyar-, Horvát Szlavon Dalmátországok főrendei.

Gróf Széchenyi Imre, s. k.
Gróf Andrássy Aladár, s. k.
Gróf Desseffy Aurél, s. k.
Gróf Majláth József, s. k.
Gróf Széchenyi Géza, s. k.

marad előttd az anyai méltóság, melynél nincs szebb a világon. Szép a szemnek a csillagos égboltozat, a virág szépsége és illata felviszi az ember lelkét a jó Istenhez, a természet ébredésével zengő érzelmek keletkeznek az ember lelkében, de mindezek nem közelitk meg az anyai érzés szépségét. A csillagok lefutnak, a virág elhervad, a természet télre változik, csak egy örök, egy az, ami nem fogy, a mely az évekkel növekszik, erejéből nem veszt, melegsége nem szűnik meg s ez: az anyai szeretet gyermeke iránt.

Rakd le egy anya előtt, ki rongyokban él és foszlányokkal fedezi gyermeke didergő testét, — a világ kincsét, cserébe gyermekéért s ő megmosolyogja ajándékokat és megcsókolja a gyermekét. E csók az ő kinese, mit nem cserél el a gyöngyökért, a világ vagyonaért. Keresd fel őt nyomorának küszöbén s mond meg neki, hogy gond nélkül élhet, ha gyermekétől megválk, s ő karjaiba szoritja gyermekét és éhezni, nélkülözni, fázni fog tovább, csak hogy gyermekét megtarthassa. Kinálj neki élveket, selyemruhát, bibort, mond meg neki, hogy kiemeled a föld porából s oda helyezed, hol uralkodhat a szívek felett: ő nemet mond. Ajánlataiddal női méltóságát a nyomor szélén talán

megveheted, de gyermekéről nem mond le sohasem, kivéve azon keveseket, kikben az állat az emberben megöli az anyai legszentebb érzést is.

De hát lehet-e nem szeretni egy gyermeket, kinek kis szívében még árnyéka sincs annak, ami elfordítja az élet folyamán az embert az embertől. Lelke még fehér, mint a leezett hó, a világ pora még nem érinté szívet, vágyai kicsinyek, reményei, csalódásai nincsenek, élete álom, tele színes képekkel, apró örömmökkel.

Ő még a jövőé? Reménységgel néznek rá, fényes napokat olvasnak ki szeméből, melyeknek sugarából egy egész boldog világot alkot a szülő. Képzeteinek rózsaszínű fátyolán nagynak látja gyermekét, ki a hazáért él és tehetségét a honnak szenteli. Látja lélekben, miként veszik körül tisztelettel, miként neveli ambícióját a közbeesülés és a szeretet. Álmodozásában észre sem veszi, mikor mellé lép férje, ki megérti a szép szeméből azt, hogy miről elmélkedik most az ő felesége. Majd megérinti szeliden nejét s most következik a legszebb kép, egymás keblére borul apa és anya és a boldogság könnyei a bölcsőben fekvő gyermekre hullanak épp úgy, mint mikor a harmat gyöngye rózsabimbóra száll alá...

Egy szegény, rongyokba takart aszszonyt láttam pár héttel ezelőtt. Beteges arcán ott voltak azok a piros foltok, melyek a sír rózsái. Alamizsnát kért, mert nem evett két nap óta. Mellette egy kis szőke lányka didergett, piczi kezeit fényes pénzért nyujtogatva. Megrendült a lelkem. Mi lesz e gyermekből, ha édes anyját elveszti? Sarba tapossák s megölik a lelkét, mielőtt különbséget tudna tenni a jó és rossz között. De a jó Isten kegyelmes volt e gyermekhez. Az anyját tegnapelőtt temették el a kórház udvaráról s ma a kis szőke baba is elment az angyalok közé. Azt mondják, hogy nem akart enni, mióta anyját kivitték a temetőbe. Sirt és mindig csak sirt, míg végre a sok sírás megölte...

... És ez az anya, mint a szomszédok mondják, esténként szegényes szobájában, hol egy párna sem volt, levelette rongyait s ágyat készített gyermekének. Ő meg ruhátlanul virrasztott a téli éjszakákon a nedves földön, keserű könyvek közt rágicsálva a kenyérhaját, a mely gyermeke kezéből kihullott. Dolgozni nem tudott, mert beteg, nagyon beteg volt. De panaszra nem nyíltak ajkai. Kis leánya szép volt és egy gyermektelen polgártársunk örökbe akarta

A kártya.

A „Debreczeni Ellenőr” számára írta:

Gróf Vay Sándor (D'Aragnan.)

Utánnomlás tilos.

Már a század harmincezas éveiben megmondotta Kőlesey a magyar urakról, hogy: — — Áldozatkészségük a Bihari nótán, a boros kancsó és a kártyaasztal közt oszlik meg . . .”

Ötven és egynehány esztendő óta se változott valami nagyot a dolog, mert kaszinókban, kávéházakban, magán társaságokban serényen folyik a blattozás, szól a csöndes.

Természetes talán, hogy sehol sincs annyi kártya affaire, mint minálunk, hogy csak a régebbi időkben Tamásfi—Kosztka, utjabban a Jakabffy, Babó Emil és több efféle említsem.

Jakabffy Tódor, a gazdag gentry főbelövi magát, mert a turfon és a kártyán elvesztette vagyonát.

A golyó nagyon gavalléros expediens, mikor odáig ért egy gentleman, hogy vien ne va plus . . .

Érdekes volt évekkkel ezelőtt a báró D . . . esete is.

Szerencséséről már hihetetlen dolgokat beszéltek a kaszinóban. Szinte félelmes volt már az a szerencse. D . . . soha se vesztett.

Mesés volt az az összeg, a mit ősz szenyert, — kivált a lóversenyek alkalmával, mikor az ország minden részéből Budapestre özönlének a mágnások.

Egy alkalommal föltűnt, hogy a báró, valahányszor a kiosztott kártyát a kezébe vette, előbb mindig cigarettát sodort és maga elé helyezte a dohányszelenczét.

Ez a dohányszelencze finom, tükörsimaságu ezüst lappal volt ellátva, úgy hogy a báró partnereinek arczát éppen úgy láthatta benne, mint egy velencei kristályban.

Más alkalommal aztán nemesak az tűnt föl, hogy a báró cigarettát sodor, de az is, hogy mialatt játszik, lopva — de sűrűn nézi a szelencze tükörsimaságu lapját.

venni a nyomor gyermekét. A szegény asszony csak egy pillanatig habozott s azután karjai közé kapva gyermekét, elrohant, nehogy esze a nyomor által meggyöngyült szívének azt sugja, hogy váljon meg gyermekétől . . .

Ilyen az anyai szeretet hatalma!

Boldogok, ezerszer boldogok azon gyermekek, kiket a jó szülők szeretete környez, kik nem látnak bölcsőjüknél nyomort, csak szeretetet. Óvják őket a szellőtől is, szép játékokat vesznek nekik melyekkel meleg szobában a mama mellett játszadoznak. Olykor olykor, mikor szép tündérmeséket játszanak a színészbácsik, a színházba is elviszik őket, a melyről aztán naphosszat beszélnek. A kis Jézuska is meglátogatja őket karácsonykor és sok szép aranyos diót, szökebabát, vasutat, katonákat hoz nekik. A papa jó meleg ruhát vesz a fiúnak, a mama meg úgy elszabogatja azokat a kis szoknyákat, csak hogy vasárnapra szépen felöltöztethesse az ő bébéjét . . .

Sokszor, nagyon sokszor hallottam már — hiszen a gyermekeknek kitűnő megfigyelő képességük van — jómódu szülők gyermekeitől azt a kérdést, mikor rongyos gyermekeket láttak: miért nincs nekik is szép ruhájuk? Ilyenkor meg

Egy nem játszó ur egyszer úgy intézte a dolgot, hogy D . . . háta mögé állt és megdöbbenve vette észre, hogy a báró nem annyira partnerei arczát, mint inkább — kártyájukat vizsgálja. Pár nap mulva mindenki tudta a kaszinóban, hogy D . . . hamisan játszik.

A kaszinótagok elhatározták, hogy le fogják leplezni.

Midőn egy este jött a báró, szokott partnerei leültek vele játszani. Osztottak mint rendesen és D . . . mielőtt kártyáit kezébe vette volna, cigarettát sodort magának.

— De remek dohányod van. — mondá egyik partner a finom sultán florra mutatva.

D . . . mormogott valamit, de nem kínálta meg az illetőt.

— Megengeded, hogy sodorjak — foreirozta a partner.

A báró kissé kellemetlenül érintve adta át a tárczát — és még kellemetlenebbül érezte magát, mikor azzal a neszszel, hogy kóstolni akarják a dohányját, kézről-kézre járt a tárcza. Izgett mozgott székén a báró, halotthalvány lett s az erek egészen megdagadtak a homlokán.

A játék nagy pénzbe ment és a báró elvesztette a partiet.

Ekkor a vele szemközt ülő ur arczába dobta a kártyát és kijelentette, hogy hamis játékos.

A nemzeti kaszinónak főnállása óta nem volt ennél kínosabb affairje.

Pár év előtt J. B. a gentry-kaszinó tagja, Tatra-Füreden leplezett le egy vegyész, hamis kártyásokból álló bandát.

Porosz lovagoknak adták ki magukat s temérdeket nyertek, mert játék közben föleserélték a falant.

Sokkal rusztikusabban járt el Sátor Alja-Ujhelyen egy nemes ur, aki mikor észrevette, hogy társa paklizott, kivette a bieskáját és azzal az asztalhoz szegezte a hamisan játszó kezét. Az illető teljes életében nyomorék maradt és nem használhatta többé csalfa tudományát.

Óriási kártyázások estek a nemzet bárójának néhai való Bizay Miksának az idejében Balaton-Füreden. Bizayt kitűnő kibieznék tartották s általános volt a hit,

kell nekik magyarázni azt, hogy ezeken a gazdagabb embereknek kell segíteni. A gyermek szíve puha talaj s az abban elhintett könyörületés érzés magva, mikorára felnő, gyökeret ver abban és kihajtja az emberi emberi erények legszebb rózsáját: a jótékonyt. Nem fogja megtagadni feleslegét a szegényektől és boldog lesz, ha a szenvedők könyeit letörölheti és az árvákat szeretetével az emberi közönyösség és hidegszivűség elől betakarhatja . . .

Adjatok a társadalomnak jó anyákat — mondta egykor a nagy Napóleon és átalakítják az emberiséget. A csaták hőségének igaza van s én addig nem félttem rohanó századot az eleséstől, míg jó anyák szeretnek a földön . . .

Ők világító fáklyák a sötétben, boldogok a szeretetben, de sokszor martirjai is a szeretetnek, de érje őket bármi vész ciklázzék is felettök a villám, markoljon szívükbe a fájdalom, hervadjon el oltárra tett szerelmüknek virága, érje őket tengernyi csalódás, borítsa el a szenvedések tengere s omoljék össze szép reményeiknek vára, míg gyermekük van, addig nem lesznek igazán szegények és szerencsétlenek sohasem.

hogy tetemes vagyonát kártyán, nevezetesen kibieznéléssel kereste.

Egy ősmert felvidéki család tagja, úgy mondják, kártyán nyerte a feleségét egyik jó barátjától, aki mindenét elvesztve, utoljára az asszonyt tette föl a blatra.

A Duna mellett, Adonyban is történt hasonló eset, ahol egy ur, miután birtokát, kastélyát, lovait eljátszotta, az utolsó partienál még a feleségét is elvesztette.

De nemcsak a férfiak, ma már az asszonyok is kártyáznak és akárhány jouron ezzel töltik az időt.

A régebbi időben ritkább volt a blattozó asszony és J. S.-né, egy turóczi megyei földes ur neje országszerte híres volt, mert nemcsak kitűnően, de szerencsésen is kezelte a négy levelű bibliát.

Ritka gavallérság lakott még azonfelül ebben az asszonyban.

Egy ízben Kassáról Budapestre utazva többet vesztett, mint a mennyi pénz épen volt nála. Megmondta partnereinek, hogy még aznap megküldi.

Es csakugyan, feltizenkettőre kopogott a J.-né komornája az illető ajtaján és elhozta a hiányzó pénzt.

A mai jourokon kártyázó asszonyok közül is van akárhány, a ki nagyobb összegben játszik, és bátran ellehet mondani, hogy jelenlegi társadalmunk legnagyobb romlása turf- és kártyaszenevedély.

A nők játék szenevedélye különben csak nálunk újabb keletű, mert Angliában már II Károly idejében szenevedélyesen kártyáztak a hölgyek s Lady Castelmaine egy alkalommal, egyetlen egy éjszakán át 15,000 fontot nyert. Nevezett lady oly szenevedélyes játszó volt, hogy egy kártyára akárhányszor 1000—2000 guineát is föltett.

1679-ben Rebenak gróf így ír Feuquiers örgrófnak:

„ . . . Montespan asszony már oly szenevedélyesen játszik, hogy 100,000 talleros veszteségek nem tartoznak nála a ritkaságok közé.”

A kártya szeretete különben franciaországban is nagyon régi keletű, s már a keresztes hadjáratok alatt panaszkodott Szent Lajos fivéreire, akiket: „a kártya ördöge ejtett hatalmába.”

Szórakozásképpen, egy-két órai mulatságra, ám mondjuk, hogy nem árt a kártya, de mihelyt szenevedélytől válik, káros és elítélendő.

Az örült VI. Károly, francia király mulattatására találták fel, azért is az okos emberek csak okkal-móddal éljenek a kártyával.

Ha nagyon belemerülünk a játékszenevedélybe, mint számtalan példa mutatja, semmi sem lesz többé szent előttünk, és feláldozzuk a családi boldogságot s mi ennél is drágább, a becsületet.

Gyászrovat.

+ Márton Imréné. Tegnap kísérték örök nyugalomra Márton Imréné urnőt, a kinek ravatalát, melyet temérdek koszorúval díszített föl a kegyelet, a debreceni társadalom előkelősége állta körül. A városi dalárda megható gyászdalokat énekelt. A gyászszertartást Wolafka Nándor v. püspök végezte fényes segédlet mellett. A koszorúk szalagjain a következő feliratok voltak:

Kiszenvedett galambjának kesergő párja. — Mennybe szálló órangyalának két anyátlan arva. — Egyetlen leányomnak, Boldogtalan anyád. — Imádott testvéremnek, Lajos. — Szeretett sógornőjüknék, Gyula és Lina. — Felejthetetlen sógornőknék, Kálmán és Malvin. — Kedves Annának, Mariska és Géza. — A közigazgatási bank igazgatósága Részvéte jeléül. — Baráti részvétünk Jeléül, Szabó Kálmán, Miklós, Sándor, — A felejt-

hetetlennek, Varga Lajos és Zulejka. — Szeretett Annánknak, Józsi és Mari. — Szeretett sógornónknak, Sándor és Béla — Barátságunk jeléül, Vargha Ferenc és családja. — A régi, igaz barátónknak, Róza, — Szeretett sógornónknak, Etelka. — Justh Károly és családja, Igaz részvéttel. — Felejthetetlen Annánknak, Sándor és Ida. — Részvét jeléül, Márton László. — Kedves Annánknak, Laci és Erzsike. — Csanak József és családja, igaz részvét jeléül. — Részvét jeléül, Tóth István. — Brunnerne és Domokosné, Isten veled! — Szeretettük jeléül, Ravelkó Jolán. — A közgazdasági bank tisztikara, Részvéte jeléül. — Tamássy Béla és neje, Annának. — Emi néni, Giza, Ilka, Aladár, Ödön. — Ilka és Károly, Annának. — A debreczeni első takarékpénztár igazgatósága, Részvéte jeléül. — Márton Károly és neje, A jó rokonnak. — Szeretett rokonnak, Eszti és Sándor, — és még sok számos melyeket feljegyezni lehetetlen volt.

† **Temetés.** *Elsner* Henrik öreg polgárt ma délelőtt temették el nagy részvét mellett. A végtisztességtételen *Krausz* Vilmos főrabbi méltatta az elhunyt érdemeit, melyeket az izr. szentegylet, a Zions egylet és a pinczér betegsegélyző egyesületben szerzett humánus munkálkodásával szerzett.

† **Elhunyt író.** Lipeséből levél érkezett, mely arról értesít, hogy *Woenig* Ferenc a „Die Pustenfahrt“ érdemes írója elhunyt. — A boldogult író két év előtt huzamosabb ideig tartózkodott Debreczenben és környékén s a látottakról és tapasztaltakról rokonszenves könyvben számolt be. *Woenig*nek sok jóembere volt itt, a kik a halálozásról bizonyára részvéttel értesülnek.

Legujabb.

— *A Debreczeni Ellenőr* saját tudósítójától. —

Legujabb a helyzetről.

Budapest, január 19. (Érk. d. u. 2 órákor.) Fel vagyunk hatalmazva annak a kijelentésére, hogy a kormány egyes lapokban közzétett békepontozatai nem hitelesek, bár bizonyos, hogy a béke sanszai rosszabbodtak. A döntés holnapra várható, a midőn a békeföltételek mindkét oldalról publikálva lesznek. Ebből ki fog tűnni, hogy a felelősség a béke létrejöttének sikertelensége esetén kit terhel.

A béke felé.

Budapest, január 19. (Érkezett 1 óra 59 perczkor.) Az ellenzék bizalmi férfiai egész délelőtt tanácskoztak. A tanácskozashoz más ellenzéki képviselők is belevonattak. A disszidensek közül senki sem volt jelen.

A Dreyfus-ügy.

Budapest, január 19. (Érkezett d. u. 1 óra 30 perczkor.) A Dreyfus-pör hatalmas drámája, — mint Párisból telegrafálják, — közeledik a kifejlés felé. A Dreyfus-ellenes tábor minden eszközzel arra törekszik, hogy a bonyodalom minél kuszáltabb legyen.

Valsin-Eszterházy az éjjel tért vissza Párisba, ahonnan még a nyáron elbujdosott. Az egykor becézett férfiú senkivel sem beszél, minthogy ő vele sem beszélnek már. Megérkezésekor incidens nem történt. A Libre Parole közli azon tanuk névsorát, kikre Henri özvegye hivatkozott

a *Roinach* elleni pörben. A tanuk száma igen jelentékeny. Van köztük tábornok, rabbi, szenátor, akadémikus, képviselő, írásszakértő.

A *Gaulois* szerint a büntetőtanács néhány napja behatóan foglalkozik azon összejövetelekkel, melyeken *Dreyfus* exkapitány, állítólag hat év előtt találkozott több külföldi attaséval. *Dreyfus* tudvalevőleg alibit bizonyított, a külföldi attasék is határozottan tagadják, — hogy *Dreyfus*tal találkozott volna. De a vád, a melyet *Dreyfus* elfogatásakor egy antisemita lap kiröpített, beékelődött a franczia nép véleményébe és most is elég erősen tartja magát.

A főrendiház holnapl ülése.

Budapest, január 19. (Érk. d. u. 2 ó.) Általános érdeklődés tárgya a főrendiház holnapl ülése, mert hir szerint többen felszólalnak, úgy hogy a diszkussziót szombaton folytatják. Teljesen valótlan azon hir, hogy *Wekerle* Sándor nagy beszédben fog állást foglalni a kormány ellen. Az ellenzékiek tegnap óta kürtölik, hogy *Wekerle* Sándor nem osztja a kormány nézetét és a főrendiház egybehívását megelőző konferencián akeziót indított a kormány ellen. *Wekerle*nek ilyen akezió esze ágában sem volt.

A néppárt kívánsága.

Budapest, január 19. (Érk. d. u. 2 ó. 30 perczkor.) Nevezetes körülménye a kompromisszum tárgyalásoknak, hogy a néppárt a békét azon feltételhez kötötte, hogy a kuriai bíraskodás százhavankilenczedik paragrafus, mely a papoknak az egyházi eszközök (zászló, kereszt) választásokért való fölhasználását tiltja, töröltessék. A békeföltételeket közvetítő disszidensek, főképp *Szilágyi Dezső* kénytelen volt a föltételt elfogadni és előterjeszteni.

As élet...

*Az élet egy szép, nagy hazugság;
Hogy bánatunkat meg ne tudják,
Pohárt kocczintva, dalnál vigadunk.
S azt mondják, feljött csillagunk.*

*De néha mégis önfelédten
Szívünk egy percze visszaretten,
A tett pohártól megreszket kezünk,
— Megfordulunk és könnyezünk.*

Kun Béla.

NAPI HIREK.

— **Szabolcska Mihály Temesvároft.** Szabolcska Mihály ev. ref. lelkész, tegnap családostul Temesvárra érkezett és átvette hivatalát. Vasárnap d. e. 10 órákor pedig első prédikációját tartja az ev. ref. egyház templomául szolgáló főreáliskolai díszteremben.

— **Szerkesztők párbaja.** *Vészi* József a Budapesti Napló főszerkesztője és *Gáspár* Arthur az Esti Hírlap felelős szerkesztője tegnap délután 1/4 4 órákor kardpárbajt vívtak. Okot erre a Bud. Napló egy közle ménye szolgáltatott, melyet az E. Hírlap szerkesztősége sértőnek talált. A párbaj Arlow lovag vívőtermében ment végbe. *Gáspár* Arthur két vágást kapott a fejére, melyek 4—5 nap alatt fognak gyógyulni; *Vészi* József sértetlen maradt. Az affért ezzel a lovagiaság szabályai szerint eintézettnak jelentették ki a segédek: *Szabó* István orsz. képviselő és *Cerri* Gyula százados (*Vészi* József részéről) valamint *Fenyő* Sándor szerkesztő és farkasházi *Fischer* Zsigmond (*Gáspár* Arthur részéről). A párbaj után a felek kibékültek

— **Szomorú bál.** *Cz. K.* gazdasági tanintézeti tanár tegnap bejött a Pallagról, hogy részt vegyen a gazdasz-bálon. A gazdasági tanintézet kocsiján jött a városba s a „Bika“ szállodába szállt meg. A kocsi a szálló udvarán kifogta a lovakat s a kocsin feledett mindent, többek között a tanár nagybundáját s tigrisbőr lábpokróczát. Nem sokára az udvarra tért vissza, de már akkor hiányzott a kocsirol a bunda, meg a pokrócz. A rendőrség nyomozza a tolvajt, kinek kilétét tudja is már, de eltűnt.

— **Hullaszállítás.** Özv. *Schwarz* Bernátné sz. *Teitelbaum* Betti Pozsonyban elhalt. Debreczenben lakó rokonai engedélyt kértek a rendőrségtől, hogy a hullát Debreczenbe szállithassák s itt temethessék el. A rendőrség ez engedélyt megadta s a hullát ma szállították Debreczenbe.

— **Gyógyszertár vétel.** Grósz Nagy Ferenc városunkban is előnyösen ismert gyógyszerész, Hajdu-Szoboszlón megvette a *Malatinszky* Kálmán „Reménységhez“ címzett gyógyszerárát.

— **A hűtlen Mayer.** Más sorsa van a gazdag embernek, mas az osztályrésze a a szegénynek. A „vagyon“, ha neki busul ott a cigány meg a pezsgő; a szegénynek meg bufelejtőül ott a karcos, meg a krajczáros szesz. Busulás után az „urat“ hazaviszik párnás kocsiba s puha pelyhes ágyba fektetik; az „ember“ pedig valami árok szélén, pocolyában alussza el a mánort. Az ur, ha megunja az asszonyt, elválik tőle, az ember elveszi és ott hagyja. A hűtlen ember. A szegény ember szive, ha becsületes akar maradni, összeszorul a nyomor láttára; nem akar tanuja lenni a család keserves kinlódásának s elhagyja őket. A szegény Mayer, akáresak a *Kiss* József szegény Arjele naphosszat járta be a várost furulyázva, rongyot, esontot szedve, hogy a pár krajczár nyereségen kenyeret adjon a családjának. De rátört a verseny, ez a félelmetes megölője a jólétnak. Rosszul ment az üzlet, elhallgatott a furulyaszó is. *Zajecz* Mayer elment, messze, valahová, talán a hol jobban elbirja az élet terheit. — A hűtlen Mayer itthagya szegény feleségét és egy három éves gyermekét. Azok csak várták az apát, de hát nem jött meg. A nagy nyomorban egyelőre a jószívű főkapitány *Boeckó* Samuel segítette meg őket. Elment Mayer, eltűnt; nem is maradt utána semmi más, csak az árva furulya.

— **Sztrájkoló kőművesek.** A kőművesek helyzetük javításának megbeszélése végett tegnap Kis-Kassán gyűlést tartottak *Gáll* István elnökle mellett. A felszólaló szónokok mindnyájan a kőműveseknek az építő mesterek részéről való elnyomatásáról panaszkodtak.

A bizottsági tagok közül felszólaltak: *Nánási* Lajos, *Egri* András, *Krasznai* Gábor és *Tokaji* Gyula s a gyűlés eredményeként kimondták, hogy addig nem állnak munkába, míg fizetésüket meg nem javítják, mert — mint a szónokok fejtegették — nagyrészüik oly csekély összeget kap munkájáért, hogy ebből megélni majdnem lehetetlenség s családos ember meg a legnagyobb nyomornak van ily díjazás mellett kitéve. Kimondták, hogy a sztrájkjal addig nem hagynak fel míg az építő iparosok reggel 6 órától esti 6 óráig terjedő munkaidőbe bele nem nyugosznak, még pedig olyképen, hogy az esti 6 órától munkában töltött idő kétszeresen számítódjék s a legkevesebb nappali bér óránként számítva legalább 17 krajczár legyen; végül kérik az akkord munka eltörlését.

— **Körözött sikkasztó.** A debreczeni kir. ügyészség országosan körözötti *Kepes* Mór volt debreczeni lakos gazdálkodót, ki sikkasztás vétségeért jogerősen négy havi fogházra van elítélve.

Mulatságok.

Farsangi naptár.

Január 21. Függetlenségi-kör bálja „Bika” disztermében.

Január 21. Tüztől bál „Margit”-fürdő disztermében.

Január 28. Jogász-táncszertély „Margit”-fürdő disztermében.

Január 28. Polgári kör bálja „Bika” disztermében.

Január 29. Az Iparos-kör táncvizsgálma az Arany-Bikában.

Február 14. Jogász- és tisztviselő-kör jelmez-estélye a „Bika” disztermében.

Február 1. A Fillér-egylet tea-estélye a „Bika” disztermében.

Február 4. A máv. altisztek táncvizsgálma az új műhelytelep csarnokában.

Február 25. Az izraelita jótékony nőegylet „debreczeni vásár” mulatsága a „Bika” disztermében.

Február 8. Első magyar asztal-társaság-estélye az „Angol-Királynő” helyiségében.

Február 11. Ács-íjűség dalkörének műkedvelő előadása a „Margit”-fürdő disztermében.

Gazdász-bál.

A Bika-szálló disztermében a farsangban tegnap este zajlott le az első, nagy igényű bál, melyet a gazdász ifjuság rendezett. Pompa, fény, szóval a siker minden föltétele meg volt, a derék rendezőség anyagi áldozatot sem kímélve, felehetetlenestét akart szerezni a bál előkelő vendégeinek. És ha nem csalódnak ez sikerült is nekik. Azok a szép fiatal leányok boldogan, a legszebb reménységekkel mentek a bálba, nem is csalódtak; leolvashattuk azokról a tánczót kihevült arcokról és mosolygó szemekből, hogy éppen olyan jól mulattak, a mint remélték. De különben nem is esoda, hogy vidámság honolt. A gazdászok kedélyes temperamentumos ifjak. A lépcsőház, a terem délszaki s ekzotikus növényekkel volt díszítve. A lépcsőháznál voltak felállítva a különféle gazdasági eszközök. A terem felső részén díszes baldachin volt emelve a bálanya gróf Hugonnay Béláné részére.

A figyelmes rendezőség díszes tánczrenddel lepte meg a hölgyeket. A bálanya tánczrendje az ötvös munka remeke. A tánczrend magyar stílusú, ezüst alapon, szélén fehér bőrrel. Az ezüstalap közepén a bálanya monogramja, a monogramm felett a kilenc águ korona aranyból. Hátlapján volt a könyvalaku tánczrend.

Tíz órakor lépett be a bálanya a terembe, karján *Karkalics* Sándor bálelnővel. A *Magyaryak* zenéje s a katonazenekar a Rákóczy-indulóval fogadta a bálanyát.

A bálanya megérkezése jel volt a táncz kezdetére. Folyt a táncz jó kedvvel, szilaján, aztán szólt a zene egyre vigabban, emelkedett a hangulat, nőtt a kedv, a leányok keble pihegett a fáradtságtól, de azért nem mutatta egyik sem, tánczolt tovább vígan, boldogan... reggelig... Ilyen volt a gazdász-bál.

Tudósítónk a jelenvolt hölgyekről a következőkben számol be:

Asszonyok: Gróf Hugonnay Béláné, Domahidy Elemérné (N.-Károly), Huzly Luiza, Dóczy Gedeonné, Meskó Antalné, Szigmeth Károlyné, Péchy Kálmánné, Szücs Mihályné, Miskolczy Jenóné, Vessey Zoltánné, Szunyogh Zoltánné, Bahunek Ignáczné, Bosznay Károlyné, Kölesey Sándorné, ifj. Kaszanyitzky Andorné, Miklósi Mártonné, Miskolczy Lajosné, Dr. Serly Gusztávné (Szatmár), özv. Buzás Elekne, Fráter Ödönné, Fényes Akosné, Bay Gáborné, Békési Lászlóné, özv. Keresztifalvy Antalné, Zádor Lajosné, Dienes Barnáné, T. Halm Margit, Bónis Andorné, Mankel Jánosné, özv. Tóth Lajosné, Gyenes Kálmánné, Kőhalm Fereneczné (N.-Léta), Dr. Bruckner Ernőné,

Balike Sándorné, Fogarassy Károlyné, Szoboszlai Józsefné, Dr. Medve Kálmánné.

Leányok: Dóczy Ilona, Szuhányi Margit, Dienes Rózsika és Klárka, Pécsy Katalin és Paula, Kölesey Ilonka, Szücs Viola, Szigmeth Frida és Irma, Miskolczy Eta, Szunyogh Olga (Kis-Marja), Pongrácz Olga (Vértes), Bahunek Jolán, Bosznay Gabika, Kölesey Ella és Ilona, Miklóssy Ilona, Bende Jolán, Kovássy Sarolta, Buzás Ilonka, Fráter Irma (Álmosd), Fényessy Irma (Álmosd), Bay Laura, Békési Berta, Kőhalm Margit és Ilonka (N.-Léta), Bónis Irma, Gyenes Sarolta, Tóth Mariska (Kótaj), Balika Ida, Zádor Vilma, Butykay Jolán és Erzsike.

A debreczeni evang. „Fillér-Egylet” február 1-én, azaz szerdán, az „Arany Bika” disztermében jótékony célra zártkörű tánczvizsgálommal egydekötött tea-estélyt rendez, melyre belépti-díj: személyenként 2 frt, család-jegy 3 személyre 5 frt, négy személyre 6 forint. Ez összegbe az e célra felkért fiatal hölgyek által felszolgálándó tea-s hideg ételek ára is bele van számítva. Kezdeté este 8 órakor. Jegyek előre válthatók: Benyáts Emil, Békés Lajos, ifj. Gyürky Sándor, Szent-Királyi Tivadar, Zádor Lajos urak özletében és az estély napján a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogadják s hírlapilag nyugtáznak. A fillér-egylet választmánya: Géresy Kálmánné elnök, Ormós Gáborné alelnök. Handtel Vilmos pénztárnok, Materny Lajos titkár, Lasz gallner Kálmán főrendező, Benyáts Emilné, ifj. Boezkó Sámuelné, Forgách Károlyné, Füleky Pálné, Harmath Gergelyné, Harsányi Istvánné, Jánossy Józsefné, Materny Lajosné, özv. Mentze Henrikné, Nádai Rezsőné, Paraszky Gyuláné, Raics Lajosné, Róth Jánosné, özv. Syáinger Józsefné, Tamássy Béláné, Textoris Viktorné, Thiesen Arthurné, Wagner Györgyné, Zátorszky Béláné, Zimmerman Gyuláné választmányi tagok.

Irodalom és művészet.

* **Szabolcska Mihály**, a kiváló költő pap, lapunknak is munkatársa gyönyörű verset írt a Szász Domokos halálára. A vers a következő:

Körülálljuk a koporsódat,
S beszélgetünk suttogva rólad,
És — nem pártoskodunk!
Szívünkben Rólad — a hol állunk, —
Egy végső zárlatot csinálunk,
S nagy egyetértőn zokogunk!!

De Ó fekszik-e valóban
E nyugalmas koporsóban?
Ha Ó: én várom, hogy felül,
Megzendül ajka és leszól ránk:
„Munkára, tette! Mennyi vár ránk!
— Mit álltok itten tétlenül?!”

SZÍNHÁZ.

Színházi műsor:

Csütörtökön, január 19-én („A” bérletben)
Hunyadi László, opera.

Pénteken, január 20-án, („B” bérletben)
— újdonságul — először: *Himfy dalai*,
Berezik Árpád vigjátéka.

Szombaton, január 21-én, („C” bérletben)
Himfy dalai.

Vasárnap, január 22-én, délután 3 órakor
Az ördög mátkája, népszínmű; este 7 $\frac{1}{2}$ órakor
Dobó Katicza, történelmi énekes vigjáték.

* **Himfy dalai.** Berezik Árpád pompás, magyar zamatú s mulattató vigjátékának holnap lesz a bemutatója színpadunkon. A társulat nagy ambícióval készül a bemutatóra. A darab ősmertetését s meséjét bő kivonatban mai számunk „Színház” rovatában hozzuk.

* **A kis herceg.** A régi jó operettek közé sorozható ez is, mely gondos előadásban mindig kellemesen szórakoztat egy estén át. A közönség tegnap is derült hangulatban hallgatta a bájos zenét és nézte az előadók ambíciózus játékát. — Kaposi Józsa temperamentumos kis herceg volt, de nem ártana, ha distingváltabb tudna lenni. Így is szép sikert ért el, mit a tagok is bizonyítanak. Loesarekné, mint mindenkor ötletes játékaival és derült kedélyével folyton mulattatta a közönséget, nemkülönben Sziklay is. — Mezei, Serfőzy Zseni, szintén tőlük telhetően igyekeztek. Közönség közepes számmal volt jelen.

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban, egy előjátékkal.

Irta: Berezik Árpád.

Bemutatója a debreczeni színházban 1899. január 20-án.

A magyar iroknál — kevés kivétellel — egy idő óta divattá vált idegen minták után dolgozni. A modernszerűség és a szenzáció keresés szindarab-iroknál éppen elengedhetetlen kellék. A vér ingere, a lehellet melege az érzékiség szenvedélye dominál s így a tulhajtott realizmus megöli az eszményt. A modern drámák és vigjátékok pikáns ötletei, jól kieszt szellemeskedései, az érzékiséget izgató körmönfont színpadi raffineriák, a bohózatok durva frivolitásai, az operettek slendrián-ságai s még a kikeresett sokat ígérő darab-czim is, olyan elengedhetetlen követelménye a szindarab írásnak a megvénült század végén, hogy a legnagyobb merészségnek látszik, ha egy író visszamegy tárgyát keresni a születő század hajnalának puritán alakjaihoz s felretelve az eldurvult izlés minden hóbortját, a költészet hatalmával igyekezik meghódítani közönségét.

Berezik Árpád, ki a magyar irodalomnak tisztelt és előkelő munkása, megtette ezt a merész lépést s költészetének bájjával és közvetlenségével rég rem érzett de régen óhajtott gyönyörűséget szerzett annak a nagy közönségnek a mely már eddig látta „Himfy dalait.” Mert holnap a színpadról az igazi költészet tiszta sugara ragyogja be a nézőtér. És ennek a sugárnak fénye ott rezeg majd minden arezon, melegétől megdobban minden szív s lelkünk fölemelkedik a tiszta gyönyör forrásához, abban a milieu-ben, melyben Berezik anyi találó, igaz színnel rajzolt alakjai mozognak.

Ha végignéztém a csábítást, a házasságtörést, a légyottot, a kacérságot, a hütlenséget stb. stb. melyek divatos darabokban bőségesen vannak alkalmazva akár egy heti repertoire-on keresztül is — ha már kassza darabok: — úgy érzem, mintha fülledt levegőjű virágházban megkábulnék, az idegeimet fölingerlő erős, pikáns és intenzív illatától; — ám de annak idején, mikor Berezik darabját láttam üdesége úgy hatott, mintha nyílt mezőre lépnek, melynek egyszerű virágain harmat csillog, levegőjében pacsirta énekel s végtelenségén tova suhan a magyar róna langyos szellője.

A szerző Kisfaludy Sándor korából érdekes és vidám mese keretében mutatja be a magyar társadalmat, az akkori viszonyokat és szokásokat olyan hiven raj-

zolja meg, hogy önkéntelenül érezzük: ime ezek a mi apáink, nagyapáink és szépapáink voltak, a kiknek szokásaiból, tradícióiból, temperamentumaiból maig is megőriztünk sokat és akik bizony ma sem avultak el, ha hivatott költő ujtja föl alakjaikat az unokáknak.

De hiszen nem is mese ez a vigjáték, hanem egy darab történet. Kisfaludy Sándor szerelme és költészete olyan szépen előadva, mint a hogy azt csaknem száz évvel később egy másik költő lelke megalkotta. A száraz történetet bevonta költészetének zománczával s hogy annál érdekesebb legyen, egy jóízű mesét gondolt melléje.

Az előjáték Rosti Antal badaesonyi szőlőjében történik, a hová Rosty Kisfaludy Sándort is meghívta a szüretre azzal a szándékkal, hogy leányát, Jolánt, a nagyrabecsült Kisfaludyhoz adja feleségül. Kisfaludy, a ki Bécsben látta Jolánt, hamar meggyőződött róla, hogy biz' ő nem szereti, ám annál szerelmesebb lesz a szintén ott levő Szegedy Rózába, aki azt hiszi, hogy Jolánt akarja eljegyezni, s noha már kis leánykora óta meleg rokonszenvet érez Kisfaludy iránt, most hűtlennel találván, meg sem hallgatja annak nyilatkozatát, hanem sértett büszkeséggel utasítja el magától. Pedig Kisfaludy már itt szenvedélyes szerelemre gyuladt Róza iránt, de viszont szerelmet nem remélve, fájdalommal és azzal a kijelentéssel távozott el, hogy Olaszországba megy.

De Rózát nem tudja feledni. A messze távolból is rá gondol s kesergő szerelmében verseit hozzá írja. Ezeket a verseket, melyekkel megakarja hódítani, a büszke Rózát, a ki nagynénjénél van, később Ágh Ferencz uramtól küldözgeti szerelméhez, de Róza nagynénje elfogja a verseket és plagizáltatja Szalóky Péterrel, a kit Róza ferjének szánt s a kit ez által óhajt a leány szívébe csempészni.

Róza azonban, a ki még mind azt hiszi, hogy Kisfaludy Jolánt szereti, csak olyan feltétel mellett hajlandó Szalóky felesége lenni, ha állítólagos költeményeit ki is nyomtatja, a mire Szalóky semmi hajlandóságot nem mutat.

E közben föllép Kisfaludy ki értesül a történetekről, de mivel Rózát még mindig büszkének és szivtelennek találja, nem leplezi le egyelőre Szalókyt, hanem ő maga jelenti ki, hogy igenis azok a versek nyomtatásban is megjelentek, s így mi sem gátolja az eljegyzést.

Arra számít ezzel, hogy Szalókyt akkor rántja le a magasból, mikor boldogságának tetőpontjára akar lépni.

E közben megjelennek „Himfy dalai” s a történeti igazsághoz hiven, minden körben elragadtatással beszélnek a gyönyörű versekről. Róza eljegyzési ünnepélyt tart Szalókyval, de itt rendkívül ügyesen irt jelenetekben Kisfaludy leplezi Szalókyt, Rosty pedig kisüti, hogy Himfy verseit Kisfaludy írta. A költő szintén kijelenti, hogy Himfy verseinek ő a szerzője, de Rózát még mind nem tudja meggyőzni őszinte szerelméről mindaddig, míg az öreg Ágh Ferencz be nem vallja, hogy Kisfaludy ur Róza kis-

asszonyának küldözgette verseit, de azokat a nagyasszony tőle mindannyiszor elvette.

Most már Róza is hiszen a költőnek, a ki ezután csak boldog szerelemről fog énekelni.

Ez a gerinceze röviden „Himfy dalai” meséjének, melyet Berezik annyi költői vénával, annyi jóízű humorral, eredetiséggel és ötlettel irt meg, hogy a néző nem fogy ki soha a némes élvezetből a mit a darab előadása nyújt. Epizód alakjai is pompásan vannak rajzolva s a magyaros légkör, a mi átlengi a darabot, kiváló becsüt kölesönöz neki irodalmunkban.

Érdeklődéssel várom én is — s bizonyára a közönség is a holnapi premiért s megvagyok győződve, hogy Berezik darabja a debreczeni művelt lelkű közönség előtt is tetszést arat s az előadás is művészi nivón fog állani, mit biztosít az, hogy a két főszerep, Kisfaludy Sándor — Komjáthy János, Szegedy Róza — Fáy Flóra, olyan kezekbe vannak letéve, kik lelkük egész melegét viszik be e szerepekbe s a kiknek eddigi szereplése is mindenkor előmozdította a darabok sikerét.

* **Színészeti mizéria Szabadkán.** A szabadkai színészet most válság előtt áll. A színügyi bizottság elnöke dr. *Sinburger* Ármán ok nélkül lemondott. A színügyi bizottság most, — mikor már egy hóval ezelőtt pályázat nélkül egyhangulag odaadta a szabadkai színházat a jelenlegi igazgatónak Pesti Iház Lajosnak s aki a jövő idényre szervezte is már társulatát, — legutóbb tartott ülésén elhatározta, hogy a színházat nem adja oda Pestinek, mert nincs megelégedve működésével, hanem kiírja a pályázatot. A szabadkai közönség most érdeklődéssel várja, mi fog történni színészetükkel.

* **Színészeti iskola Kolozsvárt.** *Vendrei* Ferencz, a kolozsvári nemzeti színház népszerű művésze egy színészeti iskolát akar felállítani Kolozsvárt, a melyben az *ala kító művészetén kívül szónoklati és zeneművészeti tanfolyam is lesz*, mert az iskola nemcsak arra törekszik, hogy növendékei színművészeti kiképzést nyerjenek, hanem hogy a szép társalgási és szónoklati művészetet is elsajátítsák.

CSARNOK.

Az aranyhaju Ceres.

(Történeti vázlat)

Írta: **Tábori Róbert.**

(Folytatás.)

Egyetlen egyszer tett kísérletet, egyetlen egyszer szeretett tisztán. Azon női lény ki ezen csodát létesíti, már maga ezen körülménynél fogva sem tekinthető közönséges teremtesnek. De növekedik bámulatunk és tisztéletünk, ha az akkori idők feljegyzéseit olvasgatjuk. Minden lapon szenny és semmit sem kimélő megszólás. Minden sav sivar erkölcstelenség bélyegét hordja magán. Csak néha-néha akad egyetlen nyugpontja a morális érzületnek és mindig csak akkor, midőn a Vass Julia nevet említik. Miféle talizmánnal bírhatott ezen névnek viselője, hogy a mérges kigyófognál mérgesebb, udvaroncnyelv sem mert kinesén rágódni? Nem állott olyan magasan, hogy a rágalom nem férhetett volna hozzá, de olyan alant sem, hogy ne tartotta volna érdemesnek hozzá le nem ereszkedni. Miféle nő lehetett az, kit egy fejedelem törvényes és féltékenységeről, valamint gögjéről híres neje térden állva kér fel arra, hogy hallgassa meg férje szenvedélyét, mivel ettől

függ az ország üdve és jóléte? Minden egyéb felelet és okoskodás helyett álljon itt, mit a történet Vass Juliáról feljegyzett nevesebb esetvonással még szebb képet nem teremtett festő.

Vass Julia előkelő családnak ivadéka 1766-ban született. Atyja Vass Frigyes Kristóf titkos tanácsos volt és egy ideig követ a dán udvarnál. A család nem volt gazdag, egész kincse messze elágazó összeköttetéseiben állott. Ezeknek köszönheti Julia, hogy alig 17 éves korában, mint palotahölgy jutott a schönhauseni udvarba. Itt székelt a trónörökös dorbézoló barátjai társaságában. II. Frigyes Vilmos már 1765. körül egy braunschweigi hercegnővel lépett házasságra; de mivel ezen első viszony termett gyümölcseit, mivel kilencz évi együttlét után még mindig nem volt semmi kilátás utódokra, nagybátyja parancsára elvált nejétől, és a hessen-darmstadti örgróf leányát jegyezte el. Ezen második házasság a lehető legboldogtalanabb volt. A férj csupa életkedv, a nő zárdai szigorban nevelve és rideg elvekkkel, valamint előítéltekekkel eltelve. Valóságos nyűg volt könyelmű környezetére nézve, feltűnő hidegséget tanúsított férjével szemben, és őszinte megvetéssel viseltetett ennek barátjai iránt. E mellett minden volt inkább, semmint szépnak nevezhető. Arczvonásai kuszáltak, testalkata vézna és beteges, hangja rikoltó, modora gögös és bántó. Vele szemben a legifjabb palotahölgy az alig 17 éves Vass Julia csak nyertes leketett. Valamennyi kartársa rendkívüli szépségnek írja le, melynél sikerültebbet Tirian csetje sem örökölt meg. Karsu, magas alak, telt idomokkal, a márványéhoz hasonló arczszínnel, melynek fehérségét még emelte a „Lecouvreur Adrienne” színű gazdag hajkincs. Az udvar ezen utolsónak említett bája miatt a „Ceres” melléknévvel tisztelte meg. A fennmaradt képek egyikén csakugyan a görög Istennő kosztümjébe öltözködik és fejének ez egyszer szabadra eresztett koronája hasonlít a lengő kalásztengerhez. Nem volt a francia modornak barátja, társalgási nyelve a német vala, műveltségével még a tudomány embereit is meglepte, olyannyira szellemdus volt, hogy Nagy Frigyes több ízben mondá róla: „Ha udvaromnak egyáltalában kívánnék egy Sevigné asszonyt, az nem is lehetne más, mint a kis „vörösbaju”.

A schönhauseni udvarnak akkori „esillagja” Rielz asszony volt, ki később mint Lichtenau grófnő átkos emléket szerzett magának. II. Frigyes Vilmos semmiben sem akart mintaképe, XV. Lajos mögött elmaradni. Csakhogy ő nem a büszke és szellemes Ponpadourral kezdte, hanem az ostoba, közönséges Lichtenau-Dubarryval. Valamint minden utánzó, ő is azon fonákságba esett, hogy csak a feltűnő hibákban és rossz vonásokban lelte örömét. A schönhauseni és a „la cour de Vensailer” azon ellentétet mutatta, mely a rossz másolat és annak művészi eredetije között létezik. Itt az erkölcstelenség legalább finom ruhába öltözködött, amott egész durvaságokban kísértgetett. Versaillesben a boumokban napirenden. Schönhausenben a ripókség járta.

(Folyt. köv.)

Harcz a szerelemért.

Regény három kötetben.

— Fordította: **Váradi Ödön.** —

(Folytatás.) 68.

— Így tehát beismeri, hogy maga azon James Miller, a kit én azonnal felismertem.

— Igen. Nem használna, ha ezt tovább is tagadni akarván.

— Jól van, Most, ha nem akarja, hogy azon rendőr kísérje, velem jön.

— Hová. Mr. Ravel?

— Legyen gyugodt. Szólítsa csak ide azt a kocsi s üljön aztán fel.

Miller engedelmeskedett.

— Brookstreet 23. szám, — mondá Archie, mialatt szintén beszállt.

A kocsi elhaladt és nem sok idő múlva a megnevezett ház előtt meg állott a kocsi.

Archie előbb foglyát engedte leszállani s aztán, mikor ő is leszállt, meghuzta a csengőt.

— Előre a lépcsőkön! — mondá — s Miller engedelmeskedett. Nem tudta mit akarhat Mr. Ravel. De ébersége újra felébredt benne s ennél fogva visszanyerte bátorságát.

Edvard Pulteney éppen akkor készült el az öltözködéssel s éppen a Charing Crossba vezető utat akarta megkezdeni, a mint Mr. Ravel és Miller beléptek.

— Engedelmet kérek, hogy az urakat egymásnak bemutassam. Jervis Milwood kapitány — Pulteney.

Eduard Pulteney, ki nem látta be mindjárt barátja szándékát, szerencsének mondta ez ismeretség megkötését.

— Tulajdonképen James Millernek hívják.

— Láthatja, szólt hozzá Archie szigorú hangon, hogy magát és gaztetteit nagyon jól ismerjük. Mi azonban azt hisszük, hogy maga csak egy eszköz volt s minden a vallomástól függ, a melyet tenni fog. Nevezze meg czinkostársa nevét.

Adja irásban az egész esemény lefolyását s majd meglátjuk, mit tehetünk vele.

— Czinkostársaim nevét mondjam meg? — kérde Miller. — Ha önnök abban a véleményben vannak, hogy Grey hadnagy élete után törtem s hogy Mr. Ravelt megloptam, kinek történnék ez érdekében s ki fizetne ezért nekem?

— Beszéljen és pedig az igazat adja elő.

— Nos — folytatá az egykori katonára, — a mit most mondani fogok, arra akarmelyik törvényszék előtt hitet tehetnék, ha önöknek azon személyt, kit megnevezhetnék, megmondom, úgy legjobb lesz, ha szabadon bocsátanak.

— Beszéljen, — kiáltá haragosan Ravel.

— Nos, ha oly nagyon tudni akarják: ez Lady Miriám Selton volt. Nem akarta Sir Henryvel tudatni, hogy első férje visszatért s minthogy én voltam az egyedüli, a ki Mr. Selvint ismertem, arra biztatott, hogy megtegyem azt, a mit tettem.

Archie annyira meglepte ez, hogy akadály nélkül hagyta a fizkót beszélni.

De azután feléje lépett s vasmarokkal nyakon ragadta.

— Nyomorult fráter, átkozott gazfizkó s hazug semmihaszna: Ezt mered mondani egy nemes nőről, a ki kedves előttem, mint tulajdon vérem.

— Archie — vegyült bele Pulteney — az égre kérek, mérsékelj magad!

De a figyelmeztetés későn jött.

Egy csapás, mely az egész házat megrendíteni, találta James Millert, szétzúzta karját, melyet előre nyújtott, hogy magát védelmezte s földhöz sujtá, hogy meg se mozcizant.

— Félek, hogy vége — suttogá Pulteney. — Te nem ismered a magad erejét, Archie azért a szenvedély ily fokától soha se ragadtasd el magadat.

— Mr. Ravel sötét arccal nézett az elterült emberre.

A dolog rossz fordulatot kezdett venni.

XIII.

Vendéglő a reményhez.

Jó ideig tartott, míg Miller magához tért.

Hideg vízzel meglocsolták, mellét megdörzsölték és egyik kezét ő, a másik kezét Mr. Pulteney nyugton hagyta.

— Az alsókar eltört, — mondá — de élete meg van mentve.

— Nem volt szándékom, hogy oly súlyosan megsebesítem, — viszonzá Archie bocsánat kérő hangon.

De a hallatlan hazugság.

— Minden elhamarkodás előny az ellenségre. Most bizonyos mértékig ezen ember hatalmába vagyunk.

Hol találkoztál vele?

— Azon utcában, hol Miriám lakik. Választást engedtem neki, hogy velem jön, vagy egy rendőrrel kísértetem. Ő az előbbi választotta.

— Itt vagyunk vele; te fenyegetéssel arra birtad, hogy idejőjön s aztán megkísértetted, hogy egy bűn bevallására bírjad, melyet más követett el. Most aztán mondhatja, hogy őt, a miért az igazat mondta, te örökre el akartad némitani.

— Igen tudom, hogy helytelenül cselekedtem, jövőre jobban vigyázok magamra. Tedd. De újra eszméletre tér, a mint látszik.

— Fektessek a pamlagra. Pár óráig még nem állhat lábára s te legjobban teszed, ha vele magamra hagyysz, hogy vele beszéljek. De egy más dologra késsen lehetsz, hogy tudniillik, ő a nótájánál marad, mert abban van egyedüli mentsége, most sem fogja az esetet más-képpen előadni. Ő jól tudja, hogy te örösmestebb támogatód őt pénzzel s veszed oltalmadba, semmint azt óhajtanád, hogy hamis vallomását ismétlje a bíróság előtt.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Érték-tőzsde.

A debreczeni Közgazdasági Bank Részvény társaság közlése.

1899. január hó 19-én.

Államadósság:

Magyar aranyjárdék 4%	119.75	120.25
" vasuti beruházási köt. 4 1/2%	120.—	121.—
" koronajárdék 4%	97.90	98.40
" regále vált. köt. 4 1/2%	100.75	101.50
Osztrák aranyjárdék 4%	120.30	120.80
Egységes államkötvény 4 1/2%	101.25	101.75
Tisza-szegedi 4%-os nyer.-sorsj.	138.50	139.50

Részvények:

Magyar hitelbank részvény	392.—	392.25
Osztrák hitelbank részvény	360.80	361.—
Magyaripar- és keresk. bank. r.	102.—	102.50

Sorsjegyek:

Magyarjelzalogban 4%-os sorsj.	122.50	123.50
" 3%-os	103.—	104.—
Osztrák földhitel sorsjegy 3%-os	121.75	122.75
Magyar vörös keresksorsjegy	11.—	11.50
Osztrák " "	20.—	20.50
Olasz " "	11.60	12.—
Bazilika sorsjegy	—	6.60
Jó-szív " "	—	3.80

Pénznekem:

Cs. és kir. arany	—	5.68	5.77
20 márkás arany	—	11.79	11.83
20 frankos arany	—	9.55	9.59
1 Sovereigns	—	12.04	12.08

Budapesti gabonatőzsde.

I. Készáru-üzlet.

1899. január 18-án.

Az üzlet képe ma valamivel barátságosabb volt. A malmek igaz, csak hogy készleteik kompletálására vettek egyes buzatételeket, de mégis 14,000 métermmázsányi forgalom

vetődött össze. Finomabb minőségekért néhány krral is több elérhető volt, míg gyengébb fajok csak változatlan áron voltak eladhatók.

Rozs változatlan lanya.

Zab változatlan lanya.

Tengeri változatlan.

Eladatott:

Buza. Tiszavidéki. 100 mm. 80 k. 10.48 forinton, 400 mm. 77 k. 10.32 forinton, 500 mm. 79 k. 10.32 forinton, 500 mm. 79 k. 10.32 frton, 100 mm. 78 k. 10.30 frton, mind három hónapra.

II. Határidő-üzlet.

Amerika ma egy czentnyi áresést jelentett, de ezt a hűvösebbre fordult idő egyensúlyozta, úgy, hogy egyenlegként, futólagos lanyhulás után, az árak tegnaphoz képest alig változtak. A forgalom korlátozott volt és főleg buzára szorított, melyben fedezések és véleményvásárlások történtek.

Hivatalos záróárfolyamok. Déli 1 órákor az árfolyamjegyző bizottság a következő hivatalos záró árfolyamokat állapította meg:

Buza márcziusra	9.47 — 9.49
" áprilisra	9.33 — 9.35
Rozs márcziusra	7.95 — 7.96
Tengeri 1899. májusra	4.86 — 4.87
Zab 1899. márcziusra	5.78 — 5.80
Repece augusztusra	12.10 — 12.20

Délután 4 1/2 órákor zárlat:

Buza márcziusra	9.51 — 9.52
" áprilisra	9.37 — 9.38
Rozs márcziusra	7.95 — 7.96
Zab márcziusra	5.81 — 5.83
Tengeri márcziusra	4.80 — 4.87
Repece szeptemberre	12.10 — 12.15

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ.

Folyó szám 110.

Bérlet 91-ik szám "A"

Ma, Csütörtökön, 1898. január 19-án.

Hunyadi László.

Eredeti nagy opera 4 szakaszban.

SZEMÉLYEK:

Első szakasz: *Czillei halála.*

V-ik László magyar király	F. Kállai L.
Czillei Ulrich, kormányzó	Csatár Gy.
Hunyadi László	Karacs I.
Hunyadi Mátyás	R. Serfőzy Zs.

Márodik szakasz: *Királyi eskü.*

V-ik László magyar király	F. Kállai L.
Gara, nádor	Mezei A.
Mária, leánya	Thurzó I.
Erzsébet, Hunyadi János özvegye	Leopold Fr.
László fia	Karacs I.
Mátyás fia	R. Serfőzy Zs.

Harmadik szakasz: *Ármány.*

V-ik László magyar király	F. Kállai L.
Gara, nádor	Mezei A.
Mária, leánya	Thurzó I.
Hunyadi László	Karacs I.
Hunyadi Mátyás	R. Serfőzy Zs.

Negyedik szakasz: *Vérpad.*

V-ik László magyar király	F. Kállai L.
Gara, nádor	Mezei A.
Mária, leánya	Thurzó I.
Erzsébet, Hunyadi János özvegye	Leopold Fr.
László, fia	Karacs I.

Holnap, pénteken, január 20-án,

Himfy dalai.

Vigjáték 3 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Koncz Ákos.**

Főmunkatárs: **Ujlaki Antal.**

Fővárosi szerkesztőségünk:

(szerkesztő: **Kéry Gyula**)

Budapestben, Üllői-ut 70. I. emelet 13.

Telefon: 59—14.

Pályázati hirdetés.

A debreczeni kerületi betegsegélyző pénztárnál egy **orvosi állás** lemondás folytán üresedésbe jöven, arra ezennel pályázat hirdettetik.

Ezen állásra, mely **400 frt** évi fizetéssel van egybekötve, pályázhat bármely helyben lakó gyakorló orvos.

A megválasztandó orvostól megkívánatik, hogy lakását a Péterfia utcai kerületbe, vagy lehetőleg annak közelébe helyezze át.

Pályázók kérvényökbe kijelenteni tartoznak, hogy a pénztár alapszabályai-ban és az 1891. évi XIV. t. cz. ben foglalt, az orvosok működésére vonatkozó rendelkezéseket ismerik, s azoknak magukat alávetik.

A pályázati kérvények **1899. január 25. napja déli 12 óráig Berger Jenő** elnökhöz nyújtandók be.

A megválasztott köteles lesz f. é. február 1-én állását elfoglalni.

Debreczen, 1899. január 19-én.

**A kerületi betegsegélyző
pénztár igazgatósága.**

6-2-1

MEGHIVÁS.

Az „Alföldi takarékpénztár Debreczenben“
**1899. évi január hó 22-én délelőtt 10 órakor, a
„Kereskedelmi Akadémia“** disztermében

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a tisztelt részvényeseit ezennel meghívja.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése az újonnan kibocsátott részvények elhelyezéséről.
2. Az alapszabályok módosítása.

Az igazgatóság.

54-1-1

Civis Naptár

megjelent. Ez a kalendárium rendkívül érdekes tartalommal, számos szép képpel bir. A czimtár az idén ismét terjedelmesebb.

Kapható a Csokonai-nyomda és kiadó-részvénytársaságnál, minden könyvkereskedésben és tőzsdében példányonként

36, bekötve 46 krajczárért

Népszerű naptárunkat, mely immár közszükségletet képez, feleslegesnek tartjuk hangzatos frázisokkal agyondicsérni. Tény az, hogy a naptárt évről-évre bővítjük s hogy mindenképen városunk és a vidék érdekeit szolgáljuk vele.